

Somogyi Győző gyűjteményes kiállítása a Vigadóban

Szeretlek, Magyarország!

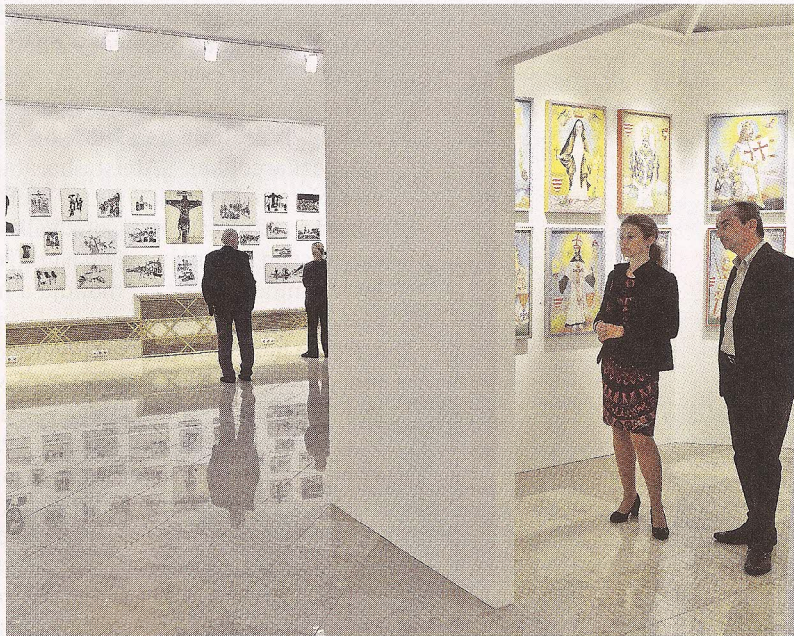
Amikor – két évvel ezelőtt – hetvenéves lett Somogyi Győző Munkácsy- és Kossuth-díjas festő- és grafikusművész, a Múcsarnok igazgatója ajtót mutatott neki: művészete nem illik bele az intézmény kiállítási filozófiájába. Ekkor ígérte meg neki Makovecz Imre, hogy mihelyt megnyílik a Vigadó, lesz Somogyi-tárlat. A kiállítás november végéig látogatható.

OSZTOVITS ÁGNES | kultura@hetivalasz.hu

Hétköznap délelőtt a kutya sem jár kiállításokra. A Vigadó ötödik és hatodik emeletén megrendezett Somogyi-tárlaton is magányosan nézegetjük azt a hatszáz alkotást, amely az életművet hivatott bemutatni. Rossz a világítás, a reprezentatív ikonosztázok – magyar hősök, magyar királyok, magyar szentek, betyárok – mellett nem látjuk a rendezőelvet, nincs sem időrend, sem tematikai kapcsolódás. Csataképek, tájképek, portrék három sorban,

a „bokrokba” zsúfolt feliratok miatt címek és alkotások fölöttébb nehezen azonosíthatók. Fájó, hogy nincs eligazító katalógus, de még informatív tablósöveg sem. A vetítőben látható portréfilmek is inkább a salgföldi gazdára, a lovakra, a rackajuhokra és a huszárságra koncentrálnak, mint a festőre. Amikor csalódottan kifelé ballagunk, s csalódottságunknak hangot is adunk, a bejáratnál arra biztatnak, jöjjünk vissza vasárnap 11-kor, akkor itt lesz a művész is, és minden kérdésünkre választ ad.

Vasárnap több tucat látogató verődik össze: rajongók, szkeptikusok és néhány álmélkodó külföldi. A 72 évesen is szálfagyenes, huszárcapitányos tartású művész néhány perc alatt elbűvöli a közönséget. Hát persze, hogy nincs kronológia, ő negyven éve ugyanazt csinálja. Portrékat, tájakat és csataképeket fest tojástemperával, az olajfesték előtti, ősi anyaggal. Ez a technika halatlan pontosságot igényel, hiszen a már felvitt ecsetvonásokat nem lehet elfedni újabb rétegekkel. „Hálából” a színek és fények ragyognak. Még a hetvenes

Fotó | MTI – Ilyés Tibor

» A Somogyi-életműkiállítás részlete a Vigadó hatodik emeletén

években egy görögországi úton ragadta meg *Somogyit* a mediterrán táj utolérhetetlenül élénk színvilága. Aztán rájött, hogy a Balaton-felvidék ugyanezt az élményt nyújtja. 1974-ben vásároltak egy lepusztult házat Salföldön, amelyet két kezük munkájával lakhatóvá tettek. A fővárosi grafikusművészből hagyományörző gazdálkodó, a vidék szépségét, ezer arcát megörökítő festő lett, s nem mellékesen huszárcapitány, aki szenvedélyesen kutatja a magyar hadtörténetet, zászlókat, viseleteket rekonstruál; 90 zászlót be is mutatnak.

Egyik nagyszabású vállalkozása, a *Magyar hősök arcképcsarnoka* a honfoglalás millicentenáriuma, 1996-ra készült el, s a magyar történelem leg-

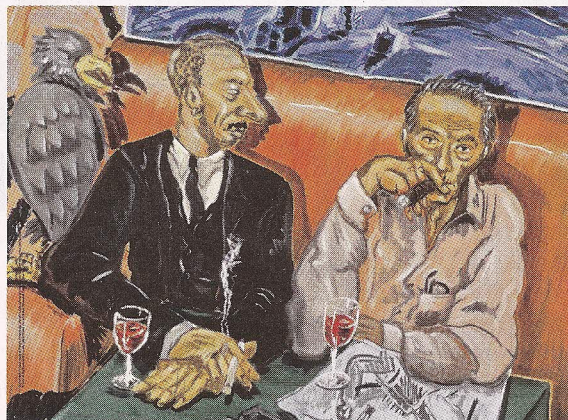
híresebb – vagy a közvélemény által kevésbé ismert – katonáit, csatanyerő hőseit vonultatja fel, *Atilla* királytól *Maléter Pálig*. Minden apró részlet autentikus: a rendjelektől és kitüntetésektől a diadalmas (vagy épp vesztés) ütközetek helyszínét és időpontját feltüntető feliratokig. Nincs két egyforma arc, egyforma uniformis, fegyver vagy zászló. Itt mindenki egyéniség. Érdekes, hogy nem a képzett történészek, hanem politikusok szálltak vitába Somogyival, aki *Horthy Miklóst* és a II. világháború több szereplőjét is beillesztette az ikonosztázbá, végtére is a harcmezőn helytálló parancsnokok voltak. A műnek akkor helyet adó Néprajzi Múzeum megcsonkította a művet, le-

vette Horthyt és az orosz-szovjet front sikeres stratégiáit, ami országos botrányt kavart. Ma a kőszegi vár állandó kiállításán látható a száz katonaportré.

Nem váltott ki hasonló vihart a *Magyar királyok arcképcsarnoka*, amely *Szent Istvántól IV. Károlyig* sorakoztatja fel az uralkodókat – *Kun László* és *II. József* kivételével –, a Szent Koronával ékesen. Az Árpád-házi királyok ábrázolásában a legendák, a krónikák és a néphagyomány vezette a festőt, de mihelyt feltűntek a hiteles portrék, rájuk támaszkodott. A középkori mesterek alázata és a XX. századi művész emberismerete és szelíd humora jellemzi a képsorozatot. A kérdésre, hogy a latin betűs feliratok mellett miért szerepelnek rovásírással is az uralkodók nevei, Somogyi visszakérdez: nem gyönyörűek ezek a jelek? (Tényleg szépek, akár a régi orosz ikonok ósláv betűi.)

A hatalmas hatodik emeleti terem közepére kis kápolnát állítottak fel a rendezők: itt sorakoznak a magyar szentek és boldogok. Szám szerint harmincan: többségük az Árpádok dinasztiájából származott, és Európa legkülönbözőbb királyi udvaraiban, kolostoraiban élte le életét. „Valóságos csoda” – mondja az egykori felszentelt katolikus pap, teológiai doktor, aki hitéhez máig hű maradt, s aki sok-sok változatban, szárnyas oltáron és táblaképen megfestette *Máriát*, a Magyarok Nagyasszonyát. A népi, a paraszti vallásosság ihlette és ihleti ezeket a műveket. Így aztán *Mária* gyakran áll előttünk magyar népviseletben, másutt pedig *Szent Márton* magyar huszárként, *Szent György* végvári vitézként tűnik fel. »

HIRDETÉS

IMMENDORFF.

ÉLJEN A FESTÉSZET! | LONG LIVE PAINTING!

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

2014. november 9. – 2015. február 15.

fidelfo | Kultúrára | múlt-kor | artmagazin | Fuzine | TÖLDÖMB | Wolters Kluwer | RIKESKUL | múzeumcafé

Fotó | MTI – Illyés Tibor

» Fekete György MMA-elnök a magyar hősök arcképcsarnoka előtt

» Vajon mit keresnek a királyok, hősök, szentek mellett a betyárok? Mert hogy róluk is festett sorozatot Somogyi Győző. Ők tényleg rablók, útonállók és gyilkosok, mondja a művész, de a magyar történelem megkerülhetetlen figurái, igazi egyéniségek. A mondott

kettősség sugárzik az arcmásokról, de nem karikatúrákról van szó. Hogy miért szerepelnek a tárlaton a művész felmenői és családtagjai, ezt érteni véljük, és azt is, hogy a családi galéria bővülni fog a közeljövőben, hiszen az alkotó – aki legszívesebben minden valaha

élt magyart megörökítene, mert szereti ezt a népet, ezt az országot – miért nem kutatná a saját családfáját.

Az ötödik emeleti terem a grafikus Somogyit mutatja be szitanyomatokkal, rézkarcokkal. „Ateista barátaim arra biztatnak, térjek vissza a grafikához, mert az az igazi műfajom. Vallásos ismerőseim szerint hagyjam a grafikát, fessek minél többet” – mondja a művész, és a kétórás tárlatvezetés végén is szívesen beszél arról, miért fogott neki hiteles térkép nélkül a történelmi Magyarország látképének megrajzolásához. Hogy mit jelentett számára 1956, aztán 2006, továbbá miért illusztrálta Zrínyi eposzát, a *Szigeti veszedelmet*, és miért hozta össze a XIX. századi nemzeti ébredés horvát, szerb, szlovák, cseh és román figuráit *Petőfi Sándorral*.

A hatszáz alkotás, amelyet magánszemélyek és közgyűjtemények kölcsönöztek a tárlatra, ne szépítsük, befogadhatatlanul sok. Még akkor is, ha a képek többsége tiszta derűt és harmóniát sugároz derűsnek és harmonikusnak igazán nem mondható világunkba. ■

HIRDETÉS

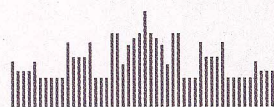
kiérdemelt bizalom

Az első perctől kezdve érzem: Ő az igazi. Anyuék is szokták mondani, hogy a bizalom a legjobb befektetés a szerelemben is, a pénzügyekben is.

A Bónusz Magyar Államkötvény 4, 6 és 10 éves futamidővel vásárolható, és az egyéves piaci kamatot még magas kamatprémiummal is növeli. Hosszú távra vele tervezzen!

Keresse a Magyar Államkincstárnál és egyes bankfiókokban.

A Bónusz Magyar Államkötvény forgalomba hozatalának és forgalmazásának általános feltételeit az aktuális Ismerető és a Nyilvános Ajánlattétel tartalmazza, mely megtekinthető a forgalmazóhelyeken, illetve a www.allampapir.hu oldalon. Jelen tájékoztatás a tőkepiacról szóló 2001. évi CXV. törvény rendelkezései alapján kereskedelmi kommunikációnak minősül, és nem tekinthető ajánlattételnek, teljes körű tájékoztatásnak, befektetési vagy adótanácsnak.

BÓNUSZ MAGYAR ÁLLAMKÖTVÉNY

• TÖBB MINT ÜZLET •

www.allampapir.hu